

Yıl: 5, Sayı: 16, Eylül 2018, s. 1-15

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Saide ÖZBEY¹

OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ AHLAKİ DEĞER DAVRANIŞLARI İLE MOTİVASYON DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Özet

Araştırma okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 48-72 aylık çocukların değer davranışları ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelindedir. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Davranışta Değer Ölçeği” ve “Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılında Ankara ili Yenimahalle ilçesinde ilköğretim okullarının anasınıfına, bağımsız anaokullarına ve özel anaokullarına devam eden çocuklardan basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenmiş 48-72 aylık 270 çocuk oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda çocukların değer davranışları ile Motivasyon Ölçeği'nin *Bilişsel Sebat*, *Kaba Motor Sebat*, *Yetişkinlerle Sosyal Sebat*, *Çocuklarla Sosyal Sebat*, *Üst Düzey Memnuniyet*, *Olumsuz Tepki* ve *Genel Yeterlilik* alt ölçekleri arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunduğu saptanmıştır ($p<0.01$).

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, çocuk, motivasyon, ahlaki değer, davranış.

A STUDY ON THE RELATION BETWEEN THE MORAL VALUE BEHAVIORS AND MOTIVATION LEVELS OF THE PRESCHOOL CHILDREN

Abstract

The study was conducted to examine the relation between the value behaviors and motivation levels of the children of 48 to 72 months attending a preschool education organization. The study was planned in relational screening model. The study group consists of 270 children in the age group between 48 and 72 years attending to the kindergarten of the primary schools, independent and private preschools in the Yenimahalle district of Ankara in the education year of 2017 to 2018. The children were selected by the simple random sampling method. “Personal Information Form”, “Motivation Scale for Preschool Children (The Dimensions of Mastery Questionnaire DMQ18)” and “Scale for Values in Behavior” were used as the data collection tool in the study. As a result of the study, a medium positive and significant relation was found between the scores of the children from the “Scale for Values in Behavior” and the subscales of the “Motivation Scale for Preschool Children” including *Cognitive Persistence Scale*, *Gross Motor Persistence Scale*, *Scale for Social Persistence with Adults*, *Scale for Social Persistence with Children*, *Superior Satisfaction Scale*, *Negative Reaction Scales* and *General Qualification* ($p<0.01$).

Key Words: Pre-school, child, motivation, moral values, behavior.

¹ Doç. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi ABD,
saideozbey@gmail.com

GİRİŞ

Antik Yunan felsefesinin kilit isimlerinden Sokrates yaşadığı dönemde maddi değerlerin kalıcı ve temel olmadığını bu nedenle bütün insanların ruhlarına özen göstermesi gerektiğini savunmuştur. Sokrates insanın ruhuna özen gösterebilmesinin ahlaklı ve doğru yaşamakla mümkün olacağını belirtirken doğru yaşamının ise ancak doğru düşünme biçimi ile gerçekleştirilebileceğini belirtmektedir. Bu felsefeden hareketle Sokrates dürüst, ölçülü, alçak gönüllü, cesur, adil, neyin gerçekten iyi neyin kötü olduğunu ayırt edebilen, hayatta gerçekten neyin peşinde koşmak gerektiğinin farkında olan erdemli bireyler yetiştirmek için erdem sevgisini uyandırmaya çalışarak değer davranışları üzerinde durmuştur (Cevizci,2011). 20. Yüzyılda isminden sıkça söz edilen güvenilir bilim adamlarında Carrel (1977) ise insanın mutluluğunun fiziksel ve ruhsal olarak kendisini tanıması ve geliştirmesiyle mümkün olabileceğine dikkat çekerken; fiziksel ve ruhsal olarak ihtiyaçlarını karşılayamayan bireylerin gelişen teknolojik imkânlarla rağmen konforlu bir hayat yaşayamayacağını da ifade etmektedir. Carrel (1977), çocuğun terbiyesinde hem psikolojik hem de fizyolojik disiplinin önemli olduğunu ve bu nedenle sosyal ilişkilerin kazandırılarak günlük yaşamına aktarılabilmesinde iç disiplinin geliştirilmesinin gerektiğini vurgulamakta; toplumdaki bozulmanın temel nedeni olarak da kıskançlık, yalan, iftira, dürüst olmama, tamahkârlık, yıkıcı eleştiri, kötülük, alay etme ve kabalık gibi erdemsiz davranışları göstermektedir.

Montessori (2015) erdemli ya da erdemsiz davranış örneklerini içinde barındıran karakterin köklerinin, doğumla birlikte geldiğini ifade eder. Karşılaşılan engellerin ve çocuğa sağlanan özgürlüğün karakterin gelişiminde önemli rol oynadığını belirtir. Karakterin bozulmasının nedeni olarak da yaşamın ilk yıllarında karşılaşılan yanlış muameleler olduğunu vurgular. Montessori (2015), nazik davranmayan, şiddet eğilimli ve olumsuz model olan yetişkinleri, çocuğun yaşamı boyunca sergilediği normal olmayan davranışlarının sorumlusu olarak gösterir ve çocukların en belirgin özelliğinin öfke ve şiddet değil *sabır* olduğunu ifade eder. Dünyayı keşfetmek için büyük bir istek ve bir o kadar da sabrı olan çocuk, önüne engeller konulduğunda şiddet ve öfke nöbetleri gösterir. Bu nedenle Montessori (2015), kişiliğin hareket yoluyla ifade edilebildiğini, çocuğun el becerilerinin zihin gelişimiyle bağlantılı olduğunu, ellerini kullanamayan çocukların karakter oluşumunun alt düzeylerinde kaldığını savunur.

Vicdan altı ile on iki yaş arasında işlemeye başladığı için altı yaşından önce çocuklarda ahlaki davranışlar açısından geniş çaplı bir değerlendirme yapmak mümkün değildir. Ancak çocuğun dünyaya uyumu ilk altı yılda gerçekleşmektedir. Bu nedenle karakter gelişiminin köklerini de bu dönemde aramak daha doğru olacaktır. Karakterin doğal yoldan sağlıklı bir şekilde geliştirilmesi bilimsel bir temele oturtulmuş eğitimle, çocuğun rahatsız edilmeden engellenmeden içsel yapı planına uygun bir şekilde çalışmasına fırsat vermekle sağlanabilir. Çocuğun doğuştan getirdiği içsel yapılanma planı onun sosyal yaşamında uyumlu davranışları geliştirmesi için gerekli itici güce sahiptir (Montessori,2015).

Montessori'nin söz ettiği itici güç çocukların yaşamak ve öğrenmek için sınırsız bir enerji kaynağı olan içsel motivasyondur. Bu enerji kaynağı çocukların dokunma, hareket etme, dil ve sosyal etkileşim yoluyla dünyalarını keşfederek ayakta kalmalarına fırsat tanımaktadır. Çocuğun içinde bulunduğu dünyayı kavrayabilmesi ve olumlu sosyal davranışların geliştirilmesi için çocuğun içsel yapılanma planına uygun yaşam alanları sunmak önemlidir. Davranışların öğrenilmesi için çocukların nasıl motive edileceğinin iyi bilinmesi gerekmektedir. Çocukların öğrenmesi dinamiktir ve doğuştan gelen kapasite ve deneyim arasındaki etkileşimden

kaynaklanmaktadır. Başka bir ifadeyle çocuklar doğuştan içsel bir motivasyon ile doğarlar. Dolayısıyla içsel motivasyonun desteklenmesi ve geliştirilebilmesi için çocukların gelişim sürecinde yol boyunca kendi seçtikleri şeylerin dikkate alınması gerekmektedir (Ostroff,2012; Riksen-Walraven, Meij,; Roozendaal & Koks, 1996). Diğer taraftan çocuklarda öğrenme arzusu doğumdan önce dahi mevcuttur. Dünyalarına ansızın giren yeni tatlar, sesler, kokular ve nesnelere ilişkili olarak fetüs ve yeni doğan bu bilgileri organize etmek ve anlamlandırmak için refleksif davranışlar geliştirirler. Refleksler, yeni doğanların kendi çevrelerine uyum sağlamaları için gelişmiştir. Örneğin arama ve emme refleksleri, çaresiz bir bebeğin hayatta kalması için ihtiyacı olan sütü almasını sağlar. Bazen refleksler daha karmaşık davranış biçimlerine dönüşür ve öğrenmeyi sağlar. Bunlar motivasyonun gelişimi için önemli ipuçlarıdır. Fetüs ve yeni doğanın yaşadıkları dünyaya uyum için içsel bir motivasyonla keşfetme ve öğrenme süreci içinde oldukları düşünüldüğünde her bir öğrenme sonrasında yaşanan uyumun ve zevkin içsel motivasyonu arttırdığı artan içsel motivasyonun ise tekrar yeni davranışları öğrenmek için bir keşif sürecini getirdiğini söyleyebilmek mümkündür (Ostroff,2012).

Motivasyon “bir sorunu çözmek, zorlu bir görevi/ya da orta düzeyde bir görevin üstesinden gelebilmek için inatla ve odaklanarak bireysel olarak bağımsız girişimi uyandıran/uyaran psikolojik bir güç” olarak tanımlanmaktadır. Başka bir ifadeyle motivasyon “hedeye yönelik başlatılan ve sürdürülen etkinlikler süreci (Berhenke,2013); bir davranışın altında yatan nedenler” olarak açıklanmaktadır. İçsel motivasyonda birey hedeye yönelik keşfedici davranışları kendi isteğiyle başlatmakta ve sürdürmektedir. Söz konusu hedefte belirli zorluk seviyeleri bulunmaktadır. Hedeflere ulaşmak sürekli bir çaba harcamayı gerektirir. Sadece içsel motivasyonu gelişmiş bir çocuk her aşamada bu çabayı harcayarak hedefine adım adım ulaşır (Cuskelly ve Gilmore, 2014). Çocukların hedefe ulaşmak için bir davranışı ortaya koyabilmesi yani hareket edebilmesi için ihtiyaç duyduğu sebepler insan organizmasının *içinden* veya *dışından* gelen bir uyarıcı veya uyarıcılar bütünü olarak gelebilir (Akbaba,2006).

Çocuk hem içsel hem de dışsal uyarıcılar tarafından motive edilebilirse de içsel motivasyonu gelişmiş çocukların dışsal motivasyonla desteklenen çocuklara göre öğrenme olasılığı daha yüksektir. İçsel olarak motive olmuş çocuklar öğrenmeye odaklanır, dışsal olarak motive olmuş çocukların ise sonuca odaklandıkları için başarısızlık korkusu ile denemeyi reddetme olasılığı daha yüksektir. İçsel motivasyonu yüksek olan çocuklarda dışsal ödüllerin kullanılması içsel motivasyonu zayıflatmaktadır. İçsel olarak motive olmuş kişiyi eyleme teşvik etmek için dışarıdan ödüller gerekmemektedir. Ödül davranışın kendisidir. Mantıken bu, insanların “piyon” lar yerine davranışlarının “kökenleri” olarak hareket etmeleri için bir ideal gibi görünmektedir (deCharms, 1968; Mawhinney,1990; Mawhinney, Dickinson ve Taylor, 1989; Williams&Stockdale,2005).

Okul ortamlarında içsel motivasyondan kaynaklanan yaratıcılık, sebat, benlik saygısı, güven, ilgi ve heyecan gibi unsurların öğrenmeye yönelik farklı sonuçları ortaya çıkarması motivasyon konusuna olan ilgiyi artırmıştır. Motivasyon araştırmacıları bireylerin ilgilerine, hedeflerine, inançlarına, değerlerine odaklanarak başarı davranışlarını açıklamaya çalışmışlardır (Einsberg,2010). Bu düşünceden hareketle teorisyenler “Niçin bazı öğrenciler kendi başlarına akademik öğrenmeyi sürdürürken bazıları dışsal motivasyon kaynaklarına ihtiyaç duyuyorlar?” Sorusunun cevabına yönelik çalışmalar yapmışlardır. İnsan davranışının nedenleri gerçekte motivasyonun alanına girmektedir (Deci, ve Ryan,1985). Ancak Psikolojide içsel motivasyon kavramının kabul edilmesi uzun zaman almıştır. Bunun nedeni, kavramın 20. yüzyılın ortalarına hükmeden insan doğasının davranışçı teori modellerine pek uygun olmamasıdır. Davranışçı

teoriler, davranışların, geçmişte ödüllendirildiği için gerçekleştiğini, yani davranış bittikten sonra verilen ödül veya sonuçlarla olumlu şekilde güçlendirildiğini söyler. 1890'ların başında William James ilk olarak deneysel psikolojinin motivasyon yönlerini tartışmıştır. Hull (1943) tüm davranışların nihai olarak açlık, susuzluk ve acıdan kaçınma gibi biyolojik talepler ve ihtiyaçların ele alınması gereği ile motive olduğunu belirtir (Akt: Deci ve Ryan,1985).

Çağdaş içsel motivasyon teorilerinden birisi Deci ve Ryan (1985), Ryan ve Deci (2000), tarafından geliştirilen Öz-Belirleme Teorisi'dir. Öz-Belirleme Teorisi insanların *yeterlik, özerklik ve ilişki kurma* ihtiyacı olmak üzere üç doğal psikolojik ihtiyacı olduğunu belirtmektedir. İçsel motivasyon bu ihtiyaçların desteğinden çıkmaktadır. İnsanlar yetkin, özerk ve kararlı olduklarında, kendilerini ilgilendiren şeyleri özgürce ararlar. Ancak bu araştırma sırasında gerekli koşulların yerine getirilip getirilmediği, kişinin yanı sıra çevreye de bağlıdır. Sonuçta farklı koşullar farklı algılara sahiptir. İçsel motivasyonda değişkenlik yaratan sosyal faktörleri belirlemek için ise Bilişsel Değerlendirme Kuramı Deci ve Ryan (1985) tarafından sunulmuştur. *Kişilerarası olaylar, durumlar, özgüveni destekleyen geri bildirimler ve özerklik* bir eyleme yönelik içsel motivasyonu arttırmaktadır. Wentzel (1998) ise kişilerarası ilişkilerin motivasyondaki etkisine dikkat çekerek, özellikle arkadaşlardan aileden ve öğretmenden alınan sosyal ve duygusal desteğin akademik motivasyon üzerinde önemini vurgulamaktadır. Maslow'a (1954) göre motivasyon bir dizi insan ihtiyacına dayanmaktadır. Bu ihtiyaçlar daha az temel olanlardan önce daha düşük temel ihtiyaçların karşılanmasını gerektiren hiyerarşik yapıyla açıklamaktadır. Alderfer (1972) de Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine benzer geliştirdiği teorisiyle motivasyonu açıklamaya çalışmıştır. Alderfer motivasyonun, bireyin *Varoluş, İlişki ve Gelişme* olmak üzere 3 seviyede belirlediği ihtiyaçlarına dayandığını belirtmektedir. *Varoluş (Existance)* Maslow'un aldığı en ilkel seviyedeki temel ihtiyaçlardır; fiziksel ve güvenlik ihtiyacı ile ilgilidir. *İlişki (Relatedness)*, varlığı ile ilgili ihtiyaçların tamamlanmasından sonra bireyin çevresi ile ilişkilerinden söz edilebilir. Bireyin sosyal çevresi ile olan ilişkileri, itibarı vb. duyguları bu seviyede yer almaktadır. Son olarak *Gelişme (Growth)* bireyin kendisini geliştirmeye duyduğu ihtiyaçtır ki yeni şeyler öğrenmesi, kişisel gelişimi, ahlak gibi motivasyon unsurları bu grupta yer almaktadır (Akt: Süral Özer ve Topaloğlu, 2008; Seker,2015).

Motivasyona yönelik yapılan ilk çalışmalarda motivasyon çocuğun nesne ile ilişkili görevlerinde sabırlılık olarak değerlendirilirken son yıllarda yapılan çalışmalarda motivasyon nesnelere ilişkili sebatın yanı sıra motor beceriler ve hem yetişkin hem de çocuklarla sosyal ilişkilerde sebat açısından da değerlendirilmeye başlanmıştır. Yapılan çalışmalarda üst düzey motivasyon ile bilişsel ve motor beceriler arasında pozitif ilişki bulunduğu saptanmıştır (Yarrow, Morgan, Jennings, Harmon ve Gaiter,1982; MacTurk Hunter, McCarthy, Vietze ve McQuiston, 1985; Wachs & Combs,1995; Niccols, Atkinson, Pepler,2003). Nitekim Harter (1978), motivasyonun bilişsel, motor ve kişilerarası ilişkiler olarak farklı bileşenlerinden söz eder ve yaşamın ilk yıllarında bilişsel gelişimi desteklemek için çocuklarda dikkat, odaklanma ve sabırla keşfetmek için deneyim fırsatları sunmanın çocukların içsel motivasyon düzeylerine önemli katkı sağladığını belirtir.

İçsel motivasyon, kişisel memnuniyet, ilgi ya da zevkle canlandırılan motivasyon olup bakış açısı, algı, ilgi alanları, öz yeterlilik, öz düzenleme ve değerler ile yakından ilişkilidir (Deci, Koestner & Ryan,1999; Guay, Chanal, Ratelle, Marsh, Larose, & Boivin, 2010; Lai, 2011). Öz-yeterlik bireyin belirli bir alandaki algılanan yetkinliğidir ve insanlar mükemmel oldukları faaliyetlere katılmak için daha fazla motive olma eğilimindedirler. Öz düzenleme,

duygusal durumları yönetme ve düzenleme yeteneğini içerir ve bunun akademik başarı üzerindeki etkisi, motivasyona aracılık eder. Duyguları daha iyi öz-düzenlemeye sahip olan çocuklar, okulda daha olumlu sosyal ilişkiler yaşarlar ve bu da onların katılımlarını ve akademik motivasyonlarını artırır (Lai, 2011). Özbey (2018) çalışmasında çocukların öz düzenleme davranışları ile motivasyon düzeyleri arasında pozitif bir ilişki bulunduğunu saptamıştır. Bu yargılardan yola çıkılarak olumlu davranış biçimlerinin motivasyonu beslediği ve desteklediği çıkarımı yapılabilir. Nitekim yapılan çalışmalarda çocukların olumlu sosyal davranışları ile motivasyon düzeyleri arasında pozitif ilişki bulunduğu, olumsuz sosyal davranışlar ile motivasyon düzeyleri arasında negatif ilişki bulunduğu ortaya konulmuştur (Morgan, Yang, Griego, Barrett ve Harmon, 1998).

Literatürdeki söz konusu çalışmalar incelendiğinde değer davranışlarının motivasyonu önemli ölçüde destekleyebileceği hipotezi ortaya çıkmaktadır. Yurt dışı kaynaklı çalışmalarda okul öncesi dönem çocuklarında içsel motivasyona yönelik araştırmalar 1990'lı yıllarda yoğunlaşmaktadır. Yurt içinde ise okul öncesi çocuklarına yönelik motivasyon çalışmaları oldukça yenidir. İçsel motivasyonun azaldığı, ben merkeziliğin ve problemlili davranışların arttığı, paylaşma, yardımlaşma, sabır, kendini doğru ifade edebilme, empati, saygı, dürüstlük ve daha pek çok değer eğitiminin her eğitim kademesinde ön plana çıktığı günümüzde başarı ve davranış düzenlemesi için dışsal motivasyon araçlarına sıklıkla başvurulmaktadır. Motivasyonun tanımlarına bakıldığında hedefe ulaşmak için yönlendiren psikolojik gücün erken çocukluktan itibaren bireye akıl, duygu ve hareketler açısından güçlü bir organizasyon becerisi kattığı görülmektedir. Bu düşünceden yola çıkılarak değer davranışlarının akıl, duygular ve hareketlerin başarılı bir şekilde yönetilmesiyle gerçekleştiği yargısı içsel motivasyon ile değer davranışları arasında ilişki olduğu fikrini güçlendirmektedir. Bu nedenle bu araştırma okul öncesi dönem çocuklarında değer davranışları ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma yurt içinde yapılan ilk çalışmadır. Bununla birlikte erken çocukluk döneminde var olan içsel motivasyonun değer kazandırma yoluyla desteklenmesi fikrini güçlendirmek ve içsel motivasyonda farklı bileşenlerin varlığına dikkat çekmek açısından önem taşımaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Okul öncesi dönemdeki çocukların ahlaki değer ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişki incelendiği için araştırma ilişkisel tarama modelinde planlanmıştır. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan durumları betimlemeyi amaçlayan modellerdir (Karasar, 2017).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim öğretim yılında Ankara ili Yenimahalle ilçesinde ilköğretim okullarının anasınıfına, bağımsız anaokullarına ve özel anaokullarına devam eden 48-72 aylık çocuklar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi evrenden basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenmiş 270 çocuk oluşturmaktadır. Çocukların 122'si (n=%45,2) 48-60 aylık, 148'i ise (n=%54,8) 61-72 aylıktır. Çocukların 136'sı kız (n=50,4) ve 134'ü (n=49,6) erkektir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu”, “Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği (The Dimensions of Mastery Questionnaire DMQ18)” ve “Davranışta Değerler Ölçeği” kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu; çocukların yaş, cinsiyet, devam ettiği okul türü, çocuğun okula devam etme süresi, kardeş sayısı, gibi demografik bilgileri içermektedir.

Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği (The Dimensions of Mastery Questionnaire DMQ18); Morgan, Maslin-Cole, Harmon, Busch-Rossnagel, Jennings, Hauser-Cram, ve Brockman, (1993) tarafından geliştirilmiştir. DMQ17 versiyonu ile 1997 den 2014’e kadar kullanılan ölçek, Jozsa ve Morgan (2015) tarafından farklı yaş grupları ve farklı kültürlerdeki uyarlama çalışmalarından elde ettikleri verilere dayalı olarak revize edilmiş, ölçeğin (DMQ18) versiyonunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır (Morgan, Wang, Barrett, Liao, Wang, Huan ve Jozsa, 2015). Ölçek 5’li Likert tipi bir ölçektir. 1=Hiç onun gibi değil, 5=Tam onun gibi şeklinde değerlendirilmektedir. Ölçek çocuklar adına öğretmenler tarafından doldurulmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan motivasyon düzeyinin yüksek olduğunu, düşük puan ise motivasyon düzeyinin düşük olduğunu belirtmektedir. 2015 yılında revize edilen Okul Öncesi Motivasyon Ölçeği (DMQ18) *Bilişsel Sebat Ölçeği*, *Kaba Motor Sebat Ölçeği*, *Yetişkinlerle Sosyal Sebat Ölçeği*, *Çocuklarla Sosyal Sebat Ölçeği*, *Üst Düzey Memnuniyet Ölçeği*, *Olumsuz Tepki Ölçekleri* ve *Genel Yeterlilik* olmak üzere 7 alt ölçekten ve 39 maddeden oluşmaktadır. Faktörlerdeki maddelerin yük değeri .51 ile .94 arasında değişmektedir. Faktörlerin açıkladıkları toplam varyans .71 dir.

Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği’nin 36-72 aylık çocuklar için yurt içinde uyarlama çalışması Özbey ve Dağlıoğlu (2017) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin dil geçerliliği altı dil uzmanı tarafından, orijinal dildeki anlamı karşılayıp karşılamadığı, alana ve kültüre uygunluğu üniversitelerde görev yapan her iki dile ve okul öncesi eğitimi alanına hakim dört akademisyen tarafından incelenmiş ve ölçek maddelerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Ölçek maddelerinin kapsamı ve Türk kültürüne uygunluğunu değerlendirmek üzere üniversitelerde okul öncesi eğitim alanında görev yapan dört akademisyenin görüşüne başvurulmuştur. Dört uzmanın görüşünden sonra uygulamaya hazır hale getirilen ölçek maddeleri beş okul öncesi öğretmeni tarafından doldurulmuş anlaşılabilirlik açısından test edilerek maddelere son şekli verilmiştir. Ölçeğin faktör yapısını doğrulamak için yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda ölçeğin 7 faktörlü yapısı doğrulanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinde standartize edilmiş çözümler ve t değerleri incelenmiştir. Ölçeğin uyum indeksleri değerlendirildiğinde uyarlanan ölçeğin yedi faktörlü yapısı için model veri uyumunun sağlandığını saptanmıştır. Ölçeğin Alpha güvenilirlik kat sayıları .84 ile .91 arasında, Sperman Brown İki Yarı Test güvenilirliği katsayıları ise .77 ile .90 arasında değişmektedir. Ölçeğin test tekrar test güvenilirliği ,85’dir.

2018 yılında Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği’nin okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-72 aylık çocuklarla (n=401) Ankara örnekleminde geçerlik güvenilirlik çalışması tekrar yapılmıştır. Ölçeğin Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda ölçeğin 7 faktörlü yapısı doğrulanmış; modelin $\chi^2=2311.91$, serbestlik derecesi (df) =681, $\chi^2/df=3,39$ olarak saptanmıştır. Ölçeğin diğer uyum iyiliği indekslerinden REMSEA= 0.077; SRMR =0.052; RMR =0.067; NNFI=0.98, NFI=0.97 ve CFI=0.98, GFI=0.77 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin uyum indeksleri değerlendirildiğinde ölçeğin yedi faktörlü yapısı için model veri

Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Ahlaki Değer Davranışları İle Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

uyumu sağlanmış ve model istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.01$). (Çokluk vd.,2010:272; Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003). Alt ölçeklerin birbiriyle ilişkisini saptamak için Pearson Korelasyon analizi yapılmış alt ölçeklerin birbiriyle orta ve üst düzeyde ilişkileri bulunduğu saptanmıştır ($p<0.01$). Ölçeğin Alpha güvenirlik kat sayıları *Bilişsel Sebat* alt ölçeğinde .91; *Büyük Motor Sebat* alt ölçeğinde .88; *Yetişkinle Sosyal Sebat* alt ölçeğinde .90; *Çocukla Sosyal Sebat* alt ölçeğinde .87; *Üst Düzey Memnuniyet alt ölçeğinde* .87; *Olumsuz Duygular* alt ölçeğinde .81; *Genel Yeterlilik* alt ölçeğinde ise .93 olarak saptanmıştır. Ölçeğin bu çalışma kapsamındaki Alpha güvenirlik katsayıları .82 ile .90 arasında değişmektedir (*Bilişsel Sebat* .90; *Büyük Motor Sebat* .90; *Yetişkinle Sosyal Sebat* .90; *Çocukla Sosyal Sebat* .88; *Üst Düzey Memnuniyet* .86; *Olumsuz Duygular* .82; *Genel Yeterlilik* .90).

“*Davranışta Değer Ölçeği*” 5-6 yaş çocuklarının değer davranışlarını ölçmek amacıyla Gür (2013) tarafından geliştirilmiş 5’li derecelendirilen ve 42 maddeden oluşan Likert tipi ölçektir. Ölçek için hem açımlayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizinde maddelerin yük değerlerinde .30’un üzerinde olması temel alınmıştır. Maddelerin yük değerleri .862 ile .448 arasında değişmektedir. Yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin tek faktörlü olduğu saptanmıştır. Tek faktörün açıkladığı varyans 51.83%’dür. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizinde tek faktörlü olduğu doğrulanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .98’dir. “*Davranışta Değer Ölçeği*” nin Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları bu araştırma için .95’dir. Ölçeğin puanlaması; 1: Hiçbir zaman, 2: Nadir olarak 3: Bazen, 4: Sık sık 5: Her zaman şeklindedir. Ölçekten alınacak toplam puan 42 ile 210 arasında değişmektedir. Alınan yüksek puan değer davranışları açısından olumlu, düşük değer ise olumsuz olarak değerlendirilmektedir (Gür,2013).

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde 48-72 aylık çocukların motivasyon düzeyleri ve değer davranışları arasındaki ilişkiye yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1: Çocukların Davranışta Değer Ölçeği İle Motivasyon Ölçeği *Bilişsel Sebat* Alt Ölçeği’nden Aldıkları Puanlara İlişkin Pearson Korelasyon Tablosu

		Davranışta Değer Ölçeği	Motivasyon <i>Bilişsel Sebat</i> Alt Ölçeği
Davranışta Değer Ölçeği	r	1	,704**
	p		,000
	n	270	270
Motivasyon <i>Bilişsel Sebat</i> Alt Ölçeği	r	,704**	1
	p	,000	
	n	270	270

** $p<0,01$

Tablo 1 incelendiğinde çocukların Davranışta Değer Ölçeği ile Motivasyon Ölçeği *Bilişsel Sebat* alt ölçeğinden aldıkları puanlar arasında yüksek düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki bulunduğu görülmektedir ($r =,704$).

Tablo 2: Çocukların Davranışta Değer Ölçeği İle Motivasyon Ölçeği *Kaba Motor Sebat Alt Ölçeği*'nden Aldıkları Puanlara İlişkin Pearson Korelasyon Tablosu

		Davranışta Değer Ölçeği	Motivasyon <i>Kaba Motor Sebat Alt Ölçeği</i>
Davranışta Değer Ölçeği	r	1	,556**
	p		,000
	n	270	270
Motivasyon <i>Kaba Motor Sebat Alt Ölçeği</i>	r	,556**	1
	p	,000	
	n	270	270

**p<. 0.01

Tablo 2 incelendiğinde çocukların Davranışta Değer Ölçeği ile Motivasyon Ölçeği *Kaba Motor Sebat alt ölçeğinden aldıkları puanlar arasında orta düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki bulunduğu görülmektedir (r =,556).*

Tablo 3: Çocukların Davranışta Değer Ölçeği İle Motivasyon Ölçeği *Yetişkinle Sosyal Sebat Alt Ölçeği*'nden Aldıkları Puanlara İlişkin Pearson Korelasyon Tablosu

		Davranışta Değer Ölçeği	Motivasyon <i>Yetişkinle Sosyal Sebat Alt Ölçeği</i>
Davranışta Değer Ölçeği	r	1	,603**
	p		,000
	n	270	270
Motivasyon <i>Yetişkinle Sosyal Sebat Alt Ölçeği</i>	r	,603**	1
	p	,000	
	n	270	270

**p<0,01

Tablo 3 incelendiğinde çocukların Davranışta Değer Ölçeği ile Motivasyon Ölçeği *Sosyal Sebat alt ölçeğinden aldıkları puanlar arasında orta düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki bulunduğu görülmektedir (r =,603).*

Tablo 4: Çocukların Davranışta Değer Ölçeği İle Motivasyon Ölçeği *Çocuklarla Sosyal Sebat Alt Ölçeği*'nden Aldıkları Puanlara İlişkin Pearson Korelasyon Tablosu

		Davranışta Değer Ölçeği	Motivasyon <i>Çocuklarla Sosyal Sebat Alt Ölçeği</i>
Davranışta Değer Ölçeği	r	1	,693**
	p		,000
	n	270	270
Motivasyon <i>Çocuklarla Sosyal Sebat Alt Ölçeği</i>	r	,693**	1
	p	,000	
	n	270	270

**p< 0.01

Tablo 4 incelendiğinde çocukların Davranışta Değer Ölçeği ile Motivasyon Ölçeği *Çocuklarla Sosyal Sebat alt ölçeğinden aldıkları puanlar arasında orta düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki bulunduğu görülmektedir (r =,693).*

Tablo 5: Çocukların Davranışta Değer Ölçeği İle Motivasyon Ölçeği *Üst Düzey Memnuniyet* Alt Ölçeği'nden Aldıkları Puanlara İlişkin Pearson Korelasyon Tablosu

		Davranışta Değer Ölçeği	Motivasyon <i>Üst Düzey Memnuniyet</i> Alt Ölçeği
Davranışta Değer Ölçeği	r	1	,570**
	p		,000
	n	270	270
Motivasyon <i>Üst Düzey Memnuniyet</i> Alt Ölçeği	r	,570**	1
	p	,000	
	n	270	270

**p< 0.01

Tablo 5 incelendiğinde çocukların Davranışta Değer Ölçeği ile Motivasyon Ölçeği *Üst Düzey Memnuniyet* alt ölçeğinden aldıkları puanlar arasında orta düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki bulunduğu görülmektedir (r =,570).

Tablo 6: Çocukların Davranışta Değer Ölçeği İle Motivasyon Ölçeği *Olumsuz Duygular Alt Ölçeği*'nden Aldıkları Puanlara İlişkin Pearson Korelasyon Tablosu

		Davranışta Değer Ölçeği	Motivasyon <i>Olumsuz Duygular Alt Ölçeği</i>
Davranışta Değer Ölçeği	r	1	,465**
	p		,000
	n	270	270
Motivasyon <i>Olumsuz Duygular Alt Ölçeği</i>	r	,465**	1
	p	,000	
	n	270	270

**p< 0.01

Tablo 6 incelendiğinde çocukların Davranışta Değer Ölçeği ile Motivasyon Ölçeği *Olumsuz Duygular* alt ölçeğinden aldıkları puanlar arasında orta düzeyde ve pozitif bir ilişki bulunduğu görülmektedir (r =,465).

Tablo 7: Çocukların Davranışta Değer Ölçeği İle Motivasyon Ölçeği *Genel Yeterlilik Alt Ölçeği*'nden Aldıkları Puanlara İlişkin Pearson Korelasyon Tablosu

		Davranışta Değer Ölçeği	Motivasyon <i>Genel Yeterlilik Alt Ölçeği</i>
Davranışta Değer Ölçeği	r	1	,645**
	p		,000
	n	270	270
Motivasyon <i>Genel Yeterlilik Alt Ölçeği</i>	r	,645**	1
	p	,000	
	n	270	270

**p< 0.01

Tablo 7 incelendiğinde çocukların Davranışta Değer Ölçeği ile Motivasyon Ölçeği *Genel Yeterlilik* alt ölçeğinden aldıkları puanlar arasında orta düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki bulunduğu görülmektedir (r =,645).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Okul öncesi dönem çocuklarının motivasyon davranışlarına ilişkin yapılan çalışmalar yurt dışında sınırlı ve ülkemizde ise yok denecek kadar azdır. Bu nedenle araştırma sonuçları içsel motivasyonu ve aynı zamanda ahlaki değer davranış düzeyleri yüksek bireylerde görülen özsaygı, benlik algısı, problem çözme, sebat, sorumluluk, sabır vb. (Berhenke,2013) davranışları ölçen ölçeklerle yapılan çalışmaların desteği ile tartışılmıştır.

Araştırmada çocukların değer davranışları ile motivasyon düzeyleri arasında orta düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 1-7). Başka bir ifadeyle okul öncesi dönem çocuklarında değer davranışlarının kazandırılması çocukların motivasyon düzeylerine olumlu katkı sağlamaktadır. Aynı şekilde motivasyon düzeyi yüksek olan çocukların da değer davranışları daha yüksek düzeydedir.

Motivasyon her biri birbiriyle yakından ilişkili olan inançlar, algılar, değerler ve eylemler dizisini içermektedir (Lai,2011). Berhenke (2013) çalışmasında içsel motivasyonu gelişmiş bireylerin sabırlı, sebatkâr, sorumluluk bilinci yüksek, problem çözme becerisine sahip, dikkat ve muhakeme becerisi yüksek, kendine güvenen, özsaygısı ve benlik algısı yüksek olduğunu belirtmektedir. Hawley (2003) çalışmasında saldırganlık gösteren çocukların ahlaki açıdan olgunlaşmamış olduğunu belirtmektedir. Özbey (2017) de ahlaki değer davranış düzeyleri düşük olan çocukların saldırgan davranışlar içeren yıkıcı problem çözme yöntemlerini kullandıklarını saptamıştır. Özbey (2017) aynı çalışmasında ahlaki değer davranış puanları yüksek olan çocukların yapıcı problem çözme becerilerinin de yüksek olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Bu bulgulara paralel olarak Köyceğiz ve Özbey (2018) çalışmalarında okul öncesi dönem çocukların problem çözme becerileri ile motivasyon düzeyleri arasında pozitif ilişki bulunduğunu saptamışlardır. Söz konusu araştırmaların sonuçları bu araştırma sonucu ile birlikte değerlendirildiğinde olumlu sosyal davranış örnekleri gösteren, ahlaki değer davranışları gelişmiş çocukların kişilerarası problemlerini daha yapıcı çözdükleri ve bu durumun motivasyon düzeylerine olumlu katkı sağladığı yönünde çıkarım yapılabilmektedir.

Nitekim Morgan, Yang, Griego, Barrett ve Harmon (1998), 3-5 yaş ikiz çocuklarla yaptıkları çalışmalarında çocukların saldırganlık ve hiperaktivite davranışları ile motivasyon düzeyleri arasında negatif yönde bir ilişki olduğunu saptamışlardır. Morgan vd. (1998) okul öncesi dönem çocuklarındaki dürtüsellik ve dikkat eksikliği davranışları ile bir işi tamamlamaya yönelik sebat, görev sorumluluğu gibi davranışlar arasında negatif ilişki bulunduğunu; olumlu sosyal davranışlar ile motivasyon düzeyleri arasında ise pozitif bir ilişki bulunduğunu saptamışlardır. (Goldberg,1994) ise çalışmasında hem kız hem de erkek çocuklarda problem davranış gösteren çocukların motivasyon düzeylerinin düşük olduğu bulgusuna ulaşmıştır (Kowalski, Stipek, & Daniels (1987), olumsuz davranışlar sergileyen çocukların daha çok dışsal motivasyon odaklı oldukları ve bu nedenle motivasyonun davranış problemleri ile ilişkili olduğunu savunmaktadırlar (Akt: Goldberg,1994). Özbey (2017) okul öncesi dönem çocuklarıyla yaptığı çalışmasında çocukların öz düzenleme davranışları ile motivasyon düzeyleri arasında pozitif ilişki bulunduğunu ortaya koymuştur. Türkmen ve Özbey (2018) ise çalışmalarında okul öncesi dönem çocuklarının benlik algısı ile motivasyon düzeyleri arasında pozitif ilişki bulunduğunu saptamışlardır. Yapılan çalışmaların sonuçları dikkate alındığında olumlu sosyal davranışların kazanılmasının çocukların motivasyon düzeylerine önemli katkı sağladığı çıkarımı yapılabilir.

Kişiliğin bir parçası olarak yaşamın ilk yıllarından itibaren içsel motivasyonun gelişmeye başladığı sürece, hem kalıtım hem de çevresel etkenler aracılığıyla gelişen kendine özgü davranış kalıpları eşlik etmektedir. Söz konusu süreçte olumlu benlik algısı, problem çözme, öz düzenleme becerileri değer davranışlarının bir parçası olarak ortaya çıkmaktadır. Değer davranışları geliştikçe problem davranışlar azalmakta, problem çözme becerisi ve özdenetim gelişmekte ve buna paralel olarak da içsel motivasyon artmakta; içsel motivasyon arttıkça da değer davranışları da artmaktadır. Araştırma sonucu ve diğer araştırma bulguları bu düşüneyi desteklemektedir. Araştırma sonuçları dikkate alınarak şu öneriler verilebilir;

Çocukların içsel motivasyon düzeylerinde davranış eğitiminin önemi konusunda öğretmenlere farkındalık kazandırma amacıyla hizmet içi eğitimler verilebilir. Eğitimcilerle çocukların olumlu davranışlarını desteklemeye ve olumsuz davranışları azaltmaya yönelik eğitim programları uygulayarak içsel motivasyon düzeylerini desteklemeleri önerilebilir. Öğretmenlerin, anne ve babaların ahlaki değer davranışlarının çocukların motivasyon düzeylerine etkisi incelenebilir. Günümüzde uygulanan değerler eğitiminin yaygınlaştırılma çalışmalarında bu eğitimin içsel motivasyonu geliştirmedeki katkısına dikkat çekilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akbaba, S.(2006). Eğitimde Motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. (13) 343-361.
- Alderfer, C.P. (1972) *Human Needs in Organizational Settings*. New York: The Free Press of Glencoe.
- Berhenke A.L. (2013) *Motivation, Self-Regulation, And Learning İn Preschool*. Doctoral thesis. University of Michigan.
- Carrel, A.(1977). *Yarınlara Doğru* (Çev.Refik Özdek).Yağmur Yayınevi, İstanbul.
- Cevizci, A.(2011). *Sokrates*. İstanbul: Say Yayınları.
- Cuskelly, M.& Gilmore,L. (2014). Motivation in Children With İntellectual Disabilities, *Research and Practice in Intellectual and Developmental Disabilities*. 1(1),51-59.
- Çokluk, Ö.; Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik. SPSS ve Lisrell Uygulamaları*. Ankara: Pegem Yayınevi
- deCharms, R. (1968). *Personal Causation: The İnternal Affective Determinants of Behavior*. New York: Academic Press
- Deci, E. L., Koestner, R., & Ryan, R. M. (1999). A Meta-Analytic Review Of Experiments Examining The Effects Of Extrinsic Rewards On İntrinsic Motivation. *Psychological Bulletin*, 125(6), 627–668.
- Deci, E.L. & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum Press.
- Eisenberg, N. (2010). Self-regulation and school readiness. *Early Education and Development*, 21(5), 681–698.

- Guay, F., Chanal, J., Ratelle, C. F., Marsh, H. W., Larose, S., & Boivin, M. (2010). Intrinsic, identified, and controlled types of motivation for school subjects in young elementary school children. *British Journal of Educational Psychology*, 80 (4), 711–735.
- Goldberg, M. D. (1994). A developmental investigation of intrinsic motivation: Correlates, causes, and consequences in high ability students (Doctoral dissertation, University of Virginia, 1994). Dissertation Abstracts International, 55-04B, 1688.
- Harter, S. E. (1978). Effectance motivation reconsidered: Toward a developmental model. *Human Development*, 21, 34–64.
- Hawley, P.H. (2002). Strategies of control, aggression, and morality in preschoolers: an evolutionary perspective. *J. Experimental Child Psychology*, 85 (2003) 213–235.
- Kowalski, P., Stipek, D., & Daniels, D. (1987). The relationship between teachers' ratings and students' self-reported motivation. Paper Presented at The Annual Meeting of The American Educational Research Association (Washington, DC, April 20-24, 1987).
- Morgan, G.A.; Jun Wang, J.; Barrett, K.C.; Liao, H.F.; Wang, P.J Huang, S.Y.; Jozsa, K. (2015). *The Revised Dimensions of Mastery Questionnaire (DMQ 18)*. Manuel Book.
- Jozsa, K. & Morgan, G.A. (2015). An Improved Measure of Mastery Motivation: Reliability and Validity of the Dimensions of Mastery Questionnaire (DMQ 18) for Preschool Children. *Hungarian Educational Research Journal*, 5(4), 1–22.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar İlkeler Teknikler*. Nobel Yayınevi, Ankara.
- Köyceğiz, M. & Özbey, S. (2018). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Çocukların Motivasyon Düzeylerinin Bazı Değişkenler ve Problem Çözme Becerileri Açısından İncelenmesi". UGEBAK (Uluslararası Geleceğin Eğitimine Bakış Konferansı). 2-4 Mayıs 2018, Girne/Kuzey Kıbrıs.
- Lai, E. R. (2011). *Motivation: A Literature Review*.
https://images.pearsonassessments.com/images/tmrs/Motivation_Review_final.pdf
- MacTurk, R.H.; Hunter, F.T.; McCarthy, M.E.; Vietze, P.M. & McQuiston, S. (1985). Social Mastery Motivation in Down Syndrome and Nondelayed Infants. *Topics in Early Childhood Special Education*, 4 (4) 93 – 109.
- Maslow, A.H. (1954). *Motivation and Personality*. Row Publishers.
- Mawhinney, T. C. (1990). Decreasing Intrinsic "Motivation" With Extrinsic Rewards: Easier Said Than Done. *Journal of Organizational Behavior Management*, 11, 175-191.
- Mawhinney, T. C., Dickinson, A. M., & Taylor, L. A. (1989). The use of concurrent schedules to evaluate the effects of extrinsic rewards on "intrinsic motivation." *Journal of Organizational Behavior Management*, 6, 5-31.
- Montessori, M. (2015). *Emici Zihin*. (Çev. Orhan Gündüz). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Morgan, G.A. & Maslin-Cole, C. & Harmon, R.J. & Busch-Rossnag, N.A. & Jennings, K.D. & Hauser-Cram, P. & Brocckman L. (2016). Parent and Teacher Perceptions of Young Children's

Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Ahlaki Değer Davranışları İle Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Master Motivation. *Mastery Motivation in Early Childhood: Development, Measurement and Social Processes*. Roudledge.

- Morgan, G. A.; Yang, R. K.; Griego, O.V.; Barrett, K.C. Harmon, R.J. (1998). Mastery Motivation in Preschool Children: Relations to Aggression and Hyperactivity. ED422107
- Niccols, A. Atkinson, L. Pepler, D. (2003). Mastery Motivation in Young Children With Down's Syndrome: Relations With Cognitive And Adaptive Competence. *Journal of Intellectual Disability Research*, 47 (7) 121-133.
- Ostroff, W.L. (2012). *Understanding How Young Children Learn: Bringing the Science of Child Development to the Classroom*. Alexandria, VA: ASCD. (Book Release Date: August 24, 2012).
- Özbey, S. (2018). Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Motivasyon Ve Öz Düzenleme Becerileri Üzerine Bir İnceleme. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (65) 26-47.
- Özbey, S. (2017). A Study On The Relation Between The Value Behaviour and Problem Solving Skills of The Pre-School Children. *European Journal of Education Studies*, 3 (4) 1-19.
- Özbey, S. & Dağlıoğlu, E. (2017). Adaptation Study of The Motivation Scale for The Preschool Children (DMQ18). *International Journal of Academic Research*. Vol.4 2 (1).1-14
- Riksen-Walraven, J.M.; Meij, H.T.; Roozendaal, J.V. & Koks, J. (1996). Mastery Motivation in Toddlers as Related to Quality of Attachment. *Mastery Motivation In Early Childhood* (Edit. Messer, D.J.). Routledge.
- Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000). Intrinsic And Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology*, (25) 54-67.
- Seker, S.E. (2015). Motivasyon Teorisi (Motivation Theory). *YBS Ansiklopedisi*, 2(1) 22-26.
- Süral Özer, P & Topaloğlu, T. (2008). *Motivasyon Kapsam Kuramları*. Liderlik ve Motivasyon, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Türkmen, S. & Özbey, S. (2018). "60-72 Aylık Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Benlik Algılarının Bazı Değişkenler ve Çocukların Motivasyon Düzeyi İle İlişkisinin İncelenmesi. UGEBAK (Uluslararası Geleceğin Eğitimine Bakış Konferansı). 2-4 Mayıs 2018, Girne/Kuzey Kıbrıs.
- Yarrow, L.J., Morgan, G.A., Jennings, K.D., Harmon, R.J., & Gaiter, J.L. (1982). Infants' Persistence at Tasks: Relationships to Cognitive Functioning and Early Experience. *Infant Behavior and Development*, 131-141.
- Wachs, T.D., & Combs, T. (1995). The domains of infant mastery motivation. In R.H. MacTurk, & G.A. Morgan, (Eds.), *Mastery motivation: Orgins. conceptualizations, and applications*. (pp.147-164) Norwood, NJ: Ablex
- Williams, R.L. & Stockdale, S.L. (2005). Classroom motivation strategies for prospective teachers. *The Teacher Educator*, 39 (3) 212-230.

EXTENDED ABSTRACT

A STUDY ON THE RELATION BETWEEN THE MORAL VALUE BEHAVIORS AND MOTIVATION LEVELS OF THE PRESCHOOL CHILDREN

The study was conducted to examine the relation between the value behaviors and motivation levels of the children of 48 to 72 months attending a preschool education organization. The studies in foreign countries on internal motivation of preschool children are more frequent in 1990s. Domestic studies on preschool children are conducted only very recently. External motivation instruments are often used to ensure achievement and behavior organization in present times when internal motivation is decreases, egocentrism and problematic behaviors increase, values like sharing, solidarity, patience, proper self expression, empathy, respect, integrity and many others are in the forefront at all education stages. In reviewing the definitions of motivation, it is observed that the psychological strength guiding a person to reach a goal provides an individual with strong organizational skill for reason, emotion and actions. Based on this idea, it is believed that there is a relation between internal motivation and value behaviors since the origins of character development and value behaviors take place through successful management of reason, emotions and actions. Therefore, the present study was conducted to examine the relation between the value behaviors and motivation levels in preschool children. It is believed that the study will contribute to the field for discovering different methods to improve internal motivation and to reveal the factors affecting the development of internal motivation. On the other hand, the study is important as it is the first domestic study on the subject.

The study was planned in relational screening model. The study group consists of 270 children in the age group between 48 and 72 years attending to the kindergarten of the primary schools, independent and private preschools in the Yenimahalle district of Ankara in the education year of 2017 to 2018. The children were selected by the simple random sampling method. “Personal Information Form”, “Motivation Scale for Preschool Children (The Dimensions of Mastery Questionnaire DMQ18)” and “Scale for Values in Behavior” were used as the data collection tool in the study.

As a result of the study, a medium positive and significant relation was found between the scores of the children from the “Scale for Values in Behavior” and the subscales of the “Motivation Scale for Preschool Children” including *Cognitive Persistence Scale*, *Gross Motor Persistence Scale*, *Scale for Social Persistence with Adults*, *Scale for Social Persistence with Children*, *Superior Satisfaction Scale*, *Negative Reaction Scales* and *General Qualification* ($p<0.01$).

The process where the internal motivation starts to develop as a part of personality from the first years of life is accompanied by unique behavior patterns developing through both inheritance and environmental factors. The inherent configuration plan of child has the driving force necessary to develop behaviors that are compliant for social life. The concerned driving force is the internal motivation of children, which is a limitless energy source to live and learn. This energy source allows children to survive by discovering their world through touching, movement, language and social interaction. It is important to present living areas that comply with the internal configuration plan of the child in order to be able comprehend the world and to develop positive social behaviors. It is necessary to have good knowledge on how to motivate children to learn behaviors. Therefore, preparation of suitable environment for developing value

Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Ahlaki Değer Davranışları İle Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

behaviors in children may prove to be an important factor to increase their internal motivation. The results of this study and the other studies support this idea. Based on the result of this study, educators may be recommended to contribute to the internal motivation levels of children through programs supporting value behaviors.